

אָבֵל אֵין דַּעְתּוֹ לְהַחְזִיר אֶסוּר, שכבר בטלה השהייה הראשונה, ומעתה נתינת הקדירה מוגדרת כנתינה בתחילה ולא כהמשך השהייה הקודמת (משנ"ב רג, נו).

הִלָּאן בְּמִקְל מַהוּ, הַנִּיחָן עַל גְּבֵי מִטָּה מַהוּ, או שהניח את הקדירה על ספסל (ראה ירושלמי ה"א ומג"א רג, כ), שכאשר מסלקים את הקדירה לגמרי שלא על דעת להחזירה, מניחים אותה על הקרקע, ולא במקומות אלו (ראה ר"י מלוניל). וכאשר מניח את הקדירה במקומות אלו ולא מסיר את ידיו ממנה, יש להקל בזה אף לדעת המחמירים (המבואים לעיל) בהניחה על הקרקע ולא הסיר את ידיו מהקדירה (ראה מהר"ם שיק או"ח קיז, ודמשק אליעזר רג, מא).

■ להלכה: [א] לכתחילה, מותר להחזיר קדירה לכירה כאשר מתקיימים שני תנאים, שהייתה דעתו להחזירה, ולא הניחה על גבי קרקע, ואפילו הניח על מיטה וכדו' [שפוסקים להקל בספקות באיסורים דרבנן] (ש"ע רג, ב וביאה"ל שם, בדעתו), ויש מחמירים, שצריך להחזיקה בידו [כדעת אב"י בלישנא קמא] (רמ"א שם); [ב] כאשר התקיים רק התנאי של עודן בידו, מותר במקום הצורך להחזיר אף שלא היתה דעתו להחזיר; [ג] כאשר התקיים רק התנאי של דעתו להחזיר, מותר להחזיר במקום הצורך אף כשהניחו על מיטה וכדו', ויתכן שמותר אף כשהניחה על הקרקע (ביאה"ל שם). [וראה בשו"ע ובמשנ"ב שם, פרטים נוספים ודעות נוספות. הנחת קדירה במקומות שונים במטבח המצוי בזמננו, ראה משנ"ב מהדורת דרשו שם הע' 66].

פִּינֵן מִמִּיחָם לְמִיחָם מַהוּ - האם באופן זה התבטל מה שהיה מקודם, והנתינה מוגדרת כנתינה בתחילה (רש"י), ופינוי המים היה למיחם וותח שעמד קודם על האש והוא נדון כ'כלי ראשון', ולכן המים שפוננו לתוכו נחשבים רותחים (ראש יוסף בדעת רש"י הסובר שיש איסור בישול בדבר לח שנצטנן קצת), ויש מפרשים, שפינוי המים היה למיחם קר שנדון כ'כלי שני' (תוס' ד"ה פינה, וראה ראש יוסף שם, שלדעתם אין איסור בישול בדבר לח שנצטנן קצת). ■ להלכה, פינה תבשיל למיחם קר, מותר להניחו על הכירה (שעה"צ רג, מז), ויש אוסרים (ראה ביאה"ל ש"ח, ד, לדעת המחבר שם, האוסר בישול בדבר לח שנצטנן קצת).

מִשְׁנֵה. הקדמה: דיני 'שהייה' ו'חזרה' תלויים בכמה פרטים. ויש להבדיל בין פרטים הנוגעים לאש, לבין פרטים הנוגעים לרמת התבשיל, שבפרטים הנוגעים לאש [כגון לענין קש וגבבה, וגרופה וקטומה] יתבארו במשנה ובגמ' חילוקי דינים בין כירה לבין כופח ותנור, אבל בדינים התלויים ברמת הבישול של התבשיל, אין חילוק בין כירה לבין כופח ותנור, שההיתרים הנוהגים בכירה נוהגים גם בתנור ובכופח [כגון היתר שהיית תבשיל שנתבשל כ'מאכל בן דרוסאי', או היתר תבשיל שנתבשל כל צרכו, וכדו'] (ראה תוס' ד"ה תנור; ר"ן; משנ"ב רג, כד).

תנור שְהִסְקוּהוּ קֶשֶׁשׁ וּבְגַבְבָּא לֹא יִתֵּן וְכוּ', שבתנור יש חום רב, והתבשילים בתוכו מתבשלים אפילו באש מועטת של קש וגבבה, ואין האדם מסיח דעת מבישולו, ויש חשש שמא יחתה בגחלים הקטנות שיש גם בהיסק של קש ובגבבא, בשונה מכירה שהסיקה בקש ובגבבה שמותר ליתן עליה תבשיל, שאין בה חשש חיתוי [כמבואר לעיל (ל, ב)] (ראה רש"י ובעל המאור ורמב"ם שבת ג, ה). ■ וכן נפסק להלכה (שו"ע או"ח רג, א, וראה במשנ"ב שם, פרטים נוספים).

הקדמה לסוגית 'חזרה': בנתינת קדירה על כירה בשבת [באופנים שאין בהם משום איסור בישול בשבת], יש להבחין בין 'נתינה בתחילה' האסורה, לבין 'חזרה' המותרת - שקדירה שלא היתה מונחת על הכירה מערב שבת, אסור ליתנה בשבת על הכירה, אבל קדירה שהיתה מונחת על הכירה מערב שבת והוסרה משם, מותר להחזירה בתנאים מסוימים. אכן, לפעמים כיון שהוסרה הקדירה מהכירה, נתבטלה השהייה הקודמת, ומעתה, החזרתה מוגדרת כ'נתינה בתחילה'. לכן צריכים לקיים את 'תְּנֵאנִי חזרה' המבוארים בגמ' להלן, המגדירים את החזרת הקדירה לכירה כהמשך השהייה הקודמת ולא כנתינה בתחילה. [טעמי איסור 'נתינה בתחילה' ואיסור 'חזרה', ראה בהקדמתנו לפרק (אותיות-ב-ג)].

מְחִזְרִין אֶפִּילוּ בְּשֶׁבֶת - בית הלל מתיירים להחזיר קדירה לכירה אפילו ביום השבת, ולא רק בליל שבת [וכדרך שמצינו בכמה מקומות בלשון הגמ', ש'שבת' היינו 'יום השבת' (בעל המאור בדעת רש"י)]. שהנוטל קדירה מהכירה בליל שבת, בדרך כלל מחזירה לכירה בשביל שיהא לו תבשיל לאכילה למחרת וניכר שנטילתו על מנת להחזיר, אבל הנוטל קדירה ביום שבת, בדרך כלל כבר אינו מחזירה לכירה, ואף שלא יכר מתוך מעשיו שנטל על מנת להחזיר, התייר (רש"י ורשב"א בדעתו) [ונקט רש"י בסוגייתו לשון 'הטמנה' לשיטתו, שהסוגיות כאן עוסקות גם בענייני הטמנה, ראה הקדמתנו לפרק (אות ד)]. ויש מפרשים 'מחזירין אפילו בשבת', שלבית הלל מותר להחזיר אף לאחר כניסת השבת [בליל שבת, או ביום השבת], הגם שעיקר היתיר של בית הלל במשנה נאמר על החזרת קדירה לכירה בערב שבת כמובן לכניסת השבת (תוס' ד"ה אפילו ולעיל לו, ב ד"ה וכו', וראה בתוס' שם, שהוכיחו מסוגייתו לשיטתם שם). ■ להלכה, 'חזרה' מותרת אפילו ביום השבת (ראה שו"ע או"ח רג, ב).

וְהַעֲלֵנוּ לוֹ קוּמְקָמוֹס שֶׁל חֲמִין וְכוּ', ודיני 'חזרה' נוהגים אף בדברים שהם בגדר 'מצטמק ורע לו' כמו מים חמים לאחר שהורחתו כל צרכם, ולכן ניתן ללמוד ממעשה זה (ר"ן כאן. וראה תוס' לעיל לו, ב ד"ה חמין וחי' הר"ן, שם). ■ וכך נפסק להלכה (משנ"ב רג, נב).

וּמְזַנְנֵי לוֹ אֶת הַפּוֹס וְכוּ', ולא היה ניכר מתוך מעשיו שדעתו להחזיר את הקומקמוס לכירה, שהורדנוה בשביל למזוג את המים, והרי זה כדוגמת הסרת קדירה ביום שבת שלא ניכר שההסרה היא על דעת להחזיר [ובאופנים מעין אלו, אפילו בליל שבת, נדון כיום השבת], וכיון שלא אמר לנו דבר, משמע שמותר להחזיר גם ביום השבת (רשב"א בדעת רש"י הנ"ל).

לֹא שָׁנוּ אֱלָא שְׁעוֹדָן בְּיָדוֹ, ובכך ניכר שדעתו להחזיר את הקדירה לכירה (ר"י מלוניל).

אָבֵל הַנִּיחָן עַל גְּבֵי קֶרְקַע אֶסוּר, שבאופן זה התבטל מה שהיה מקודם, והנתינה מוגדרת כנתינה בתחילה (רש"י), ואפילו אם לא הסיר את ידיו מהקדירה בעודה מונחת על הקרקע, אסור (מהר"ם שיק או"ח קיז ודמשק אליעזר רג, מא), ויש מתיירים באופן זה (אגרות משה או"ח ד, עד לג).

לֹא אֶמְרֵן אֱלָא שְׁדַעְתּוֹ לְהַחְזִיר את הקדירה לכירה בהיתר, לפני שתספיק להתקרר, שלאחר שהקדירה מצטננת אסור להחזירה לכירה (לבוש או"ח רג, ב ושעה"צ שם, מט. ברמת החום הנצרכת לכך, ראה שו"ע הרב שם, יח, ושעה"צ שם).